

Κομφουκιανισμός: Εναρμόνιση συμφερόντων

Ακολουθώς, καταγράφει τη διαφορά εν σχέσει προς τη Δύση του συστήματος αξιών και συλλογικής συμπεριφοράς της Ανατολής. «Καιρός να δούμε τώρα πώς δρα θετικά η διαφορετική νοοτροπία, που διαμορφώθηκε από διαδρομή δεκάδων αιώνων κάτω από την επίδραση των αρχών του Κομφουκιανισμού (εκπαίδευση, σκληρή εργασία και πειθαρχία) που κυριάρχησαν στις χώρες της Ανατολικής Ασίας όπου κατοικεί η κίτρινη φυλή, αφού προηγουμένως επιση-

μάνουμε ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά της πολιτικής που εφαρμόζουν και οι πέντε αυτές χώρες».

Σε τι έγκειται το εξ Ανατολών εργασιακό ήθος; «Με βάση την κομφουκιανή παράδοση, η εξαιρετική φιλοπονία, η λιτότητα, η γνώση και η αγάπη του τόπου είναι στοιχεία που διασφαλίζουν την κοινωνική πειθαρχία: • Οι κυβερνήσεις τους ενισχύουν μάλλον το πνεύμα της αποταμιεύσεως και των επενδύσεων, παρά την κατανάλωση. • Η χάραξη της οικονομικής πολιτικής γίνεται από ομάδες υψηλής ποιότητας και γνώσεων γραφειοκρατών με μεγάλη πείρα και εξειδίκευση. • Καταβάλλεται προσπάθεια για όσο το δυνατόν ίση κατανομή του εισοδήματος μεταξύ των πολιτών. • Δίνεται έμφαση σε εκπαιδευτικά προγράμματα για την αύξηση του αριθμού και της αποδόσεως των εξειδικευμένων εργατών (επισημάνσεις των *Times της Νέας Υόρκης, Καθημερινή* 29/30-08-1982). Ιδού, λοιπόν, πώς ο Κομφουκιανισμός συμβάλλει θετικά και παρέχει συγκριτικά πλεονεκτήματα νοοτροπίας και συμπεριφοράς σε σχέση με τη νοοτροπία του δυτικού πολιτισμού (με την ευρύτερη έννοιά του)».

Η επιτυχία του παραγωγικού πρότυπου δεν ερμηνεύεται μονοδιάστατα εν σχέσει προς τις μισθολογικές απολαβές. «Και πρώτα-πρώτα ας αναφερθούμε για μια ακόμη φορά στο συνεχώς κραδαινόμενο και θεωρούμενο αποστομωτικό επιχείρημα της χαμηλής αμοιβής της εργασίας. Πέραν από το ότι, όπως δείξαμε στο προηγούμενο άρθρο μας, δεν είναι –ή, μάλλον, δεν είναι πια– χαμηλή, ασφαλώς είναι πολύ υψηλότερη στις χώρες αυτές σε σύγκριση με τις άλλες χώρες του Τρίτου και φυσικά του Τέταρτου Κόσμου. Διατηρώ μόνον επιφυλάξεις για τη Νότιο Κορέα, μια και δεν είχα την ευκαιρία να την επισκεφθώ και να τη μελετήσω, μολοντί εκτενής ανάλυση του *Nouvel Observateur* που έχω υπ’ όψιν μου (τεύχος 26, Ιούνιος 1982) τη χαρακτήριζε “νέα Ιαπωνία”, πρωταθλήτη των εξαγωγών και του μάνατζμεντ κα με αναμφισβήτητη συντριπτική την παγκόσμια επιτυχία των προϊόντων “Made in Korea”. Ο Kenichi Ohmae, στο βιβλίο του *The Mind of the Strategist, the Art of Japanese Business* (εκδόσεις McGrawHill, 1982) καθώς και σε πρόσφατο άρθρο του στο *Newsweek* (Αύγουστος 1982), αντικρούει αυτό το επιχείρημα με το παράδειγμα της εκπληκτικής επιτυχίας της ιαπωνικής αυτοκινητοβιομηχανίας. “Το πλεονέκτημα του χαμηλού κόστους της Ιαπωνίας είναι αναμφισβήτητο”, λέει. “Όμως δεν βασίζεται στους χαμηλούς μισθούς. Η εργασία αντιπροσωπεύει ένα μικρό ποσοστό του κόστους ενός ιαπωνικού αυτοκινήτου. Η αυτοκινητοβιομηχανία παράγει πάνω από 11 εκατομμύρια μονάδες τον χρόνο, αλλά απασχολεί μόνον 670.000 άτομα, περιλαμβανομένου του εργατικού δυναμικού και των 11 αυτοκινητοκατασκευαστών, των προμηθευτών των εξαρτημάτων και των επιχειρήσεων που εκτελούν υπεργολαβίες για λογαριασμό τους. Αντίθετα, η General Motors μόνη της απασχολεί 660.000 προσωπικό! Η εργασία είναι κάτω από 7% για το συνολικό κόστος πωλήσεων της Nissan (που παράγει τα Datsun) σε σύγκριση με το 30% της Ford. Και η

Τοyota διατήρησε αμετάβλητο τον αριθμό των εργατών της (45.000) κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ ταυτόχρονα υπερδιπλασίασε την παραγωγή της»».

Επιπροσθέτως, άλλοι παράγοντες, όπως η τεχνολογία και η παροχή κα-
τάλληλων κινήτρων, αυξάνουν την αποδοτικότητα της εργασίας. «Ανάλογα
ισχύουν και για τους πρωτοπόρους βιομηχανικούς κλάδους (όχι μόνον των
αυτοκινήτων) και στην Ιαπωνία και στις άλλες χώρες της Ανατολικής Ασίας.
Το χαμηλό κόστος επιτυγχάνεται με την αλματώδη αύξηση της παραγωγικό-
τητας, η οποία προκύπτει από την εφαρμογή υψηλής τεχνολογίας, από την
υποκατάσταση της εργασίας με μηχανές (ακόμη και με “καθαρόαιμα” ρομπότ,
δηλαδή μηχανικές απομιμήσεις ανθρώπων) και, φυσικά, με υψηλή και συνε-
χώς βελτιούμενη απόδοση της ανθρώπινης εργασίας χωρίς αύξηση (αλλά με
σχετική μείωση) του ωραρίου, χωρίς εντατικοποίηση και με παχυλά οικονο-
μικά κίνητρα για όσους αποδίδουν περισσότερο. Ίδού, κάτι το οποίο εφαρ-
μόζεται από πολλούς και στις χώρες του Υπαρκτού Σοσιαλισμού και το οποίο
καταδικάζεται από τους εκτός αυτών Κομμουνιστές, μολονότι είναι το μόνο
κίνητρο για να κάνουν κάτι οι εργαζόμενοι υπό καθεστώς σοσιαλιστικού κα-
πιταλισμού (διότι περί αυτού πρόκειται)»».